

zaaknummer: 709566
afdelingsnaam: BenO-Leef- & Vestigingsklimaat
steller: Gaston Crolla
telefoonnummer 035 629 2188
onderwerp: Extra storting ROM Regio Utrecht

Voorstel

1. Geen wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van het voorgenomen besluit van het college om voor een bedrag van € 1 miljoen deel te nemen in het aandelenkapitaal van ROM Regio Utrecht B.V. en dit door te storten in het Participatiefonds Regio Utrecht.

Samenvatting

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft eind augustus 2020 een “Noodpakket banen en economie” gelanceerd waarmee er extra wordt geïnvesteerd in de economie. Onderdeel van dit investeringspakket is het door het kabinet ter beschikking stellen van € 150 miljoen voor de versterking van het fondsvermogen van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's). Hiermee kunnen zij nieuwe financieringsrondes doen om het eigen vermogen en daarmee de solvabiliteitspositie van veelal innovatieve mkb-ondernemingen te versterken. Voor de ROM Regio Utrecht is onlangs bekend geworden dat EZK een bedrag van € 15,99 miljoen ter beschikking stelt onder voorwaarde van een gelijke cofinanciering door de huidige regionale aandeelhouders.

Naar aanleiding van de collegebrief van 8 december 2020 (Kenmerk 716288) heeft Hilversum het initiatief genomen om het gesprek te voeren over de verdeelsleutel voor deze aanvullende storting. Dat is succesvol geweest en heeft ertoe geleid dat met de andere overheden (Gemeenten Amersfoort en Utrecht en de provincie Utrecht) die als aandeelhouder optreden van de ROM Regio Utrecht is afgesproken uit te gaan van de oorspronkelijke verdeling in inleg, aangevuld met een bijdrage uit het zogenaamde Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) budget. Voor Hilversum betekent dit een extra storting van € 1 miljoen. De totale beschikbare middelen in het participatiefonds komen door de extra storting van de aandeelhouders op € 54 miljoen.

Inleiding

De corona crisis levert veel problemen op in de economie en leidt tot een vraag naar (extra) risicodragende ondersteuning van bedrijven die door corona getroffen zijn. Het Rijk heeft extra budgetten ter beschikking gesteld om met name start/ups en innovatieve bedrijven te ondersteunen in hun kapitaalsvraag.

Dit doet zij door de ROM's te ondersteunen met extra kapitaal, voor zover gematched door de andere aandeelhouders van de betreffende ROM. In totaal heeft EZK hiervoor € 150 miljoen gereserveerd, waarvan € 15,99 miljoen voor de ROM Regio Utrecht. Hiermee wordt het zogenaamde Participatiefonds middels de cofinanciering versterkt met € 32 miljoen.

De overbrugging die door EZK is geboden in de vorm van de Corona OverbruggingsLening (COL) heeft een beperkte looptijd en zadelt bedrijven op met rente- en aflossingsverplichtingen. Daarbij speelt dat voor veel bedrijven er extra kapitaal nodig is om een gezonde balans te houden en op lange termijn levensvatbaar te zijn, zeker nu de pandemie langer aanhoudt. Het Ministerie van EZK kiest voor de ROM's om een extra impuls mogelijk te maken. De ROM's zijn aanwezig in de regio, beschikken over een deskundig investeringsapparaat en hanteren investeringscriteria, die in nauw overleg met de gezamenlijke publieke aandeelhouders zijn opgesteld. De ROM's zijn jaarlijks betrokken bij >50% van alle venture capital (private financiering)-deals en ca 1/3^e van alle groeikapitaalinvesteringen in

Nederland. Daarmee is er voor het Ministerie van EZK voldoende garantie dat het kapitaal via een verantwoorde werkwijze wordt geïnvesteerd.

Regionale cofinanciering

Mede naar aanleiding van een de eerdere bespreking over een extra storting in de raadscommissie van 25 november 2020, is op initiatief van Hilversum bestuurlijk overleg geweest tussen de regionale aandeelhouders. Daar is de ambitie uitgesproken om de raden voor te stellen het volledige bedrag te cofinancieren en daarbij de oorspronkelijke stortingsverdeelsleutel aan te houden. De kennisinstellingen, die een beperkte aandeel hebben in het huidige fonds, zijn hier niet in meegenomen, omdat zij hebben aangegeven op dit moment geen extra storting te kunnen doen.

In de tabel is aangegeven wat de verdeelsleutel betekent voor de huidige cofinancieringsvraag. Aanvullend op de bestaande verdeling wordt voorgesteld EFRO middelen in te zetten om daarmee de cofinanciering op voldoende niveau te krijgen. De EFRO (Kansen voor West III) middelen zijn middelen van de provincie en stad Utrecht om het regionale programmadeel van deze Europese subsidie te financieren.

Aandeelhouder	Huidige inleg	Extra storting	Voorstel
Provincie Utrecht	€ 8 miljoen	€ 9.480.000,-	€ 8 miljoen
Gemeente Utrecht	€ 3 miljoen	€ 3.550.000,-	€ 3 miljoen
Gemeente Amersfoort	€ 1,5 miljoen	€ 1.780.000,-	€ 1,5 miljoen
Gemeente Hilversum	€ 1 miljoen	€ 1.180.000,-	€ 1 miljoen
<i>KvW3/EFRO</i>			€ 2.49 miljoen
Totaal		€ 15.990.000	€ 15.990.000,-

Hiermee wordt vastgehouden aan de oorspronkelijke verdeling van de inleg in het fonds. Dit is een revolverend fonds. Financiering van bedrijven, door de ROM, in de vorm van aandelenkapitaal via het fonds, vloeit via onder andere aandelenverkoop weer terug in het fonds. Door een grotere procentuele inbreng in de aanvullende storting door het Ministerie van EZK neemt het aandeel van Hilversum in het totale fonds af van 4,5% naar 3,7%.

Bij de start van de ROM Regio Utrecht is door middel van de bestuursovereenkomst ROM afgesproken dat de aandeelhouders zich inspanssen om het beoogde doelvermogen van € 50 miljoen te realiseren voor 31-12-2023. Destijds is de huidige, op initiatief van EZK, 'extra' stortingsronde, niet voorzien. De datum voor de oorspronkelijk tweede tranche ROM-storting kan hierdoor ook naar achter. Op basis van het tempo van uitputting van het fonds zullen met EZK op een later moment afspraken worden gemaakt over de planning van de tweede kapitaalstorting.

Argumenten

- De kapitaalbehoefte bij de doelgroep (innovatieve MKB-ers) zal door Covid-19 onverminderd hoog blijven en naar verwachting zelfs toenemen. Dit blijkt uit onderzoek van o.a. TechLeap (2020), en adviesbureau ERAC (2020). ERAC becijfert deze additionele behoefte voor innovatie en Research & Development ten gevolge van COVID-19 op ruim € 665 miljoen voor West-Nederland. Techleap vult dit aan met de veronderstelling dat private investeerders terughoudender zullen optreden als gevolg van Covid-19. Extra kapitaal vanuit publieke investeerders is daarom nog urgenter.
- Het geeft het bedrijfsleven in Hilversum en de regio een extra mogelijkheid om toegang tot kapitaal te krijgen om (versneld) uit de economische crisis te komen. Inmiddels zit een aantal bedrijven in de pijplijn voor het Proof Of Concept (POC) fonds en Participatiefonds.
- Er ontstaat een mogelijkheid om een extra dotatie (€ 15,99 miljoen) vanuit Den Haag in het Participatiefonds te krijgen.
- Door nu een extra storting te doen van € 1 miljoen ontstaat er een interessant multipliereffect, doordat er toegang komt tot een revolverend fonds van in totaal € 54 miljoen.
- De versnelde groei van het Participatiefonds maakt de aansluiting met INvest NL (Nationaal Investerings fonds) en andere cofinancieringsbronnen beter mogelijk. Het geeft extra impulsen voor een versneld economisch herstel in deze corona tijd; gekoppeld aan de uitgangspunten van de Regionaal Economische Agenda (REA) Regio Utrecht; groen, gezond en digitaal slim.
- Het is een logische stap als mede aandeelhouder in de verdere ontwikkeling van de ROM Regio Utrecht.

Kanttekeningen

- Het huidige fonds met een startkapitaal van € 22 miljoen is nog beperkt aangesproken. Dat kan de vraag oproepen in hoeverre een extra storting nu opportuun is. Dit komt mede omdat de ROM in de zomer is opgericht en de organisatie nu wordt opgebouwd. De eerste aanvragen zijn in behandeling, maar nog niet in de besluitvormingsfase. Anderzijds is er nu momentum om te komen tot een versneld vullen van het fonds, waarmee de revolverendheid en de mogelijkheid een brede portefeuille te ontwikkelen realistischer wordt.
- Ondanks dat de extra storting deels aangewend zal worden om getroffen bedrijven buiten de focussectoren te helpen, levert dit geen extra risico op voor de investeringen die de ROM gaat doen. De ROM heeft binnen haar investeringsreglement de ruimte om voor 40% af te wijken van de investeringscriteria, waaronder de ontwikkelingsfase van de ondernemingen (Technology Readiness Level-fase (TRL)) en de sector waarin de ondernemingen actief zijn. Deze ruimte wil de ROM gebruiken om met het extra fondsvermogen ook bedrijven te kunnen steunen die in eerdere fase van Covid-19 aanspraak gemaakt hebben op de COL. Voor een beperkt deel gaat het hier om bedrijven die qua TRL-fase en qua scope (buiten REA) niet volledig binnen de investeringscriteria passen.

Het eerder gestorte kapitaal kan echter nog steeds alleen ingezet worden binnen de bestaande grenzen. Het verruimen van de TRL's zal niet dusdanig zijn dat het risico van de investeringen veel groter wordt. De gebruikelijke fondsmanagementprocessen en risico-afwegingen blijven gelden. Bij iedere investering kijkt een team van investeringsexperts mee en brengt de investeringscommissie een advies uit waarin de risico's nadrukkelijk worden meegenomen. Voor risicovollere investeringen heeft de ROM een ander fonds, namelijk het Proof of Concept (POC)-fonds.

Financiën, middelen & capaciteit

De € 1.000.000,- aan middelen die dienen als bijdrage aan het aandelenkapitaal van de ROM Regio Utrecht worden beschouwd als een kapitaalverstrekking en vormen daarmee een balanspost. Het is een uitgave dat als bezit terugkomt op de balans. Dit is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De rentelasten van € 14.000 op jaarbasis zijn aangemeld voor de kadernota 2021. In de kadernota stellen we voor deze kosten op te nemen in de begroting 2022.

De ROM Utrecht is een verbonden partij en wordt in de begroting en jaarstukken als een verbonden partij opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen.

Het enige risico dat in deze constructie door de gemeente als aandeelhouder gelopen kan worden, is het mogelijk niet volledig terugkrijgen van de totaalinleg (€ 2 miljoen). Op het moment dat het ROM Participatiefonds en de ROM Regio Utrecht B.V. zouden worden opgeheven, zou kapitaal terug moeten worden betaald aan de aandeelhouders. Als gevolg van waardedaling of nadelig rendement, zou het Participatiefonds mogelijk minder kapitaal bevatten dan de totaalinleg van de deelnemers. We schatten de kans hierop echter zeer klein in. Dergelijke fondsen hebben een zeer lange termijn karakter en zijn dus nauwelijks onderhevig aan kortstondige marktschommelingen. Daarnaast is er landelijk al ervaring opgedaan met dit type ROM fondsen en zijn in de bestuurlijke opzet van de ROM B.V. en het Participatiefonds verschillende waarborgen ingebed. Zo worden bijvoorbeeld jaarverslagen verstrekt en vindt er twee keer per jaar een aandeelhoudersvergadering plaats.

Conclusie: Met betrekking tot de weerstandsratio (benodigd versus beschikbaar weerstandsvermogen) is het effect van de ophoging van het fonds met 1 miljoen nihil.

Bijlagen

1. Brief EZK aandeelhouders ROM
2. Raadsbesluit